

ગુજરાત ગુંડા અને અસામાજિક પ્રવૃત્તિઓ (અટકાવવા બાબત) વિધેયક, ૨૦૨૦

| કલમ | વિગત |
|-----|---|
| ૧. | ટૂંકી સંજ્ઞા, વ્યાપ્તિ અને આરંભ. |
| ૨. | વ્યાખ્યા. |
| ૩. | દંડ. |
| ૪. | પુરાવાના ખાસ નિયમો. |
| ૫. | વિશેષ કોર્ટની રચના. |
| ૬. | બેઠકનું સ્થળ. |
| ૭. | વિશેષ કોર્ટની હક્કમત. |
| ૮. | બીજા ગુનાઓના સંબંધમાં વિશેષ કોર્ટની સત્તાઓ. |
| ૯. | પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર (સરકારી ફોજદારી વકીલ). |
| ૧૦. | વિશેષ કોર્ટની કાર્યરીતિ અને સત્તા. |
| ૧૧. | સાક્ષીનું રક્ષણ. |
| ૧૨. | અગ્રતા ધરાવતા કેસની વિશેષ કોર્ટ દ્વારા ઈન્સાફી કાર્યવાહી. |
| ૧૩. | નિયમિત કોર્ટને કેસ તબદીલ કરવાની સત્તા. |
| ૧૪. | મિલકતની જપ્તી. |
| ૧૫. | મિલકતની મુક્તિ. |
| ૧૬. | કોર્ટ દ્વારા મિલકત સંપાદનના પ્રકાર અંગે તપાસ. |
| ૧૭. | તપાસ પછી હુકમ. |
| ૧૮. | અપીલ. |
| ૧૯. | અધિનિયમની અમુક જોગવાઈઓ ફેરફાર કરેલી રીતે લાગુ પડશે. |
| ૨૦. | ગુનાની ન્યાયિક નોંધ અને તેની તપાસ. |
| ૨૧. | ઉપરવટ અસર. |
| ૨૨. | હુકમના સંબંધમાં માનવા બાબત. |
| ૨૩. | શુદ્ધબુદ્ધિથી લીધેલા પગલાને રક્ષણ. |
| ૨૪. | નિયમો કરવાની સત્તા. |
| ૨૫. | મુશ્કેલીઓ દૂર કરવાની સત્તા. |

GUJARAT BILL NO. 22 OF 2020.

**THE GUJARAT GOONDA AND ANTI-SOCIAL ACTIVITIES
(PREVENTION) BILL, 2020.**

A BILL

to make special provisions for the prevention of and for coping with, goonda and anti-social activities and for matters connected therewith or incidental thereto.

સન ૨૦૨૦નું ગુજરાત વિધેયક ક્રમાંક: ૨૨.

ગુજરાત ગુંડા અને અસામાજિક પ્રવૃત્તિઓ (અટકાવવા બાબત) વિધેયક, ૨૦૨૦.

ગુંડા અને અસામાજિક પ્રવૃત્તિઓ અટકાવવા માટે અને તેને પહોંચી વળવા માટેની તથા તેની સાથે સંકળાયેલી અથવા તેને આનુષંગિક બાબતો માટેની ખાસ જોગવાઈઓ કરવા બાબત વિધેયક.

આથી, ભારતના ગણરાજ્યના એકોતેરમા વર્ષમાં નીચેનો અધિનિયમ કરવામાં આવે છે:-

૧. (૧) આ અધિનિયમ ગુજરાત ગુંડા અને અસામાજિક પ્રવૃત્તિઓ (અટકાવવા બાબત) અધિનિયમ, ૨૦૨૦ કહેવાશે. ટૂંકી સંજ્ઞા, વ્યાપ્તિ અને આરંભ.
- (૨) તે સમગ્ર ગુજરાત રાજ્યને લાગુ પડે છે.
- (૩) તે, રાજ્ય સરકાર, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી, નક્કી કરે તેવી તારીખે અમલમાં આવ્યો હોવાનું ગણાશે.
૨. (૧) આ અધિનિયમમાં, સંદર્ભથી અન્યથા અપેક્ષિત ન હોય તો- વ્યાખ્યા.
- (ક) “અધિનિયમ” એટલે ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૭૩;

(ખ) “ગુંડા” એટલે જે કોઈ વ્યક્તિ, એકલા અથવા જૂથમાં, હિંસા દ્વારા અથવા હિંસાની ધમકી અથવા હિંસાના પ્રદર્શન દ્વારા અથવા ધાકધમકી આપીને અથવા જબરદસ્તી કરીને જાહેર વ્યવસ્થાને ખલેલ પહોંચાડવાના ઉદ્દેશથી અથવા પોતાના માટે અથવા બીજી કોઈ વ્યક્તિ માટે, કોઈ અનુચિત ભૌતિક, નાણાકીય, દેખીતો (મહત્વનો) અથવા બીજો લાભ મેળવવા માટે અસામાજિક પ્રવૃત્તિઓમાં સંડોવાયેલી હોય તેવી વ્યક્તિ;

(ગ) “અસામાજિક પ્રવૃત્તિ” એટલે જાહેર જનતા અથવા તેના કોઈપણ વર્ગમાં, પ્રત્યક્ષ રીતે અથવા પરોક્ષ રીતે બિન-સલામતી, જોખમ અથવા ભયની કોઈ લાગણી ફેલાવવા અથવા તેવી લાગણી ફેલાય એ રીતે અથવા વ્યક્તિઓની સલામતી, જાહેર સલામતી, જાહેર આરોગ્ય અથવા ઇકોલોજીકલ સિસ્ટમ (પરિસ્થિતિ વિષયક તંત્ર)ની સલામતી માટે કોઈ જોખમ ઊભું થાય અથવા રાજ્યની તિજોરી (રાજકોષ)માં અથવા કોઈ જાહેર મિલકત અથવા ખાનગી મિલકતને કોઈ નુકસાન થાય અથવા ક્ષતિ પહોંચે એ રીતે કાર્ય કરવું અથવા નીચેની કોઈપણ પ્રવૃત્તિઓમાં સંડોવાવું, જેમ કે-

(૧) ભારતના ફોજદારી અધિનિયમના પ્રકરણ ૮ અથવા પ્રકરણ ૧૫ અથવા પ્રકરણ ૧૬ અથવા પ્રકરણ ૧૭ અથવા પ્રકરણ ૨૨ હેઠળના શિક્ષાપાત્ર ગુના; અથવા

સન ૧૮૬૦નો
૪૫-મો.

(૨) ગુજરાત નશાબંધી અધિનિયમ, ૧૯૪૯ અથવા કેફી ઔષધ અને મનઃપ્રભાવી દ્રવ્ય અધિનિયમ, ૧૯૮૫ અથવા તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા બીજા કોઈ કાયદાની જોગવાઈઓ પૂરીની કોઈ જોગવાઈનું ઉલ્લંઘન કરીને, કોઈ દારૂ અથવા માદક દ્રવ્યો અથવા જોખમી ઔષધો અથવા બીજા માદક દ્રવ્યો અથવા કેફી દ્રવ્યોનું આસવન કરવું અથવા ઉત્પાદન કરવું અથવા સંગ્રહ કરવો અથવા હેરફેર કરવી અથવા આચાર કરવી અથવા નિકાસ કરવી અથવા વેચાણ કરવું અથવા વિતરણ કરવું; અથવા

સન ૧૯૪૯નો
૨૫-મો.

સન
૧૯૮૫નો
૬૧-મો.

(૩) કાયદા અનુસાર હોય તે સિવાય સ્થાવર મિલકતનો કબજો લેવો અથવા કબજો લેવાનો પ્રયાસ કરવો અથવા તેમાં મદદ કરવી અથવા સહાય કરવી અથવા પોતાના માટે અથવા બીજી વ્યક્તિઓ વતી સ્થાવર મિલકતના માલિકીફક માટે ખોટા દાવા ઊભા કરવા અથવા તેના માલિકી

હકના બનાવટી દસ્તાવેજો ઊભા કરવા અથવા આવી મિલકતોનો ગેરકાયદેસર કબજો લેવા માટે કોઈ વ્યક્તિને જાણીબૂજીને નાણાકીય સહાય કરવી અથવા સ્થાવર મિલકતનો આવો કોઈ કાયદેસરનો કબજો ધરાવનારનો બળજબરીથી અથવા ધાકધમકી આપીને, કબજો છોડાવવો અથવા કબજો છોડાવવાનો પ્રયાસ કરવો; અથવા

સન ૧૯૫૬નો ૧૦૪-મો. (૪) સ્ત્રી-કન્યા અનૈતિક વેપાર નિવારણ અધિનિયમ, ૧૯૫૬, જાતીય પ્રકારના
સન ૨૦૧૨-નો ૩૨-મો. ગુના સામે બાળરક્ષણ અધિનિયમ, ૨૦૧૨; અથવા

સન ૧૯૮૭નો (૫) ગુજરાત જુગાર પ્રતિબંધ અધિનિયમ, ૧૯૮૭ની કલમ ૪ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર
ગુજરાતનો ૪-થો. ગુના; અથવા

(૬) કોઈ પટા અથવા અધિકારો અથવા માલ અથવા સેવાઓના પુરવઠા અથવા કરવાના કાર્ય માટે, કોઈપણ સરકારી વિભાગ, સ્થાનિક મંડળ અથવા જાહેર અથવા ખાનગી ઉપક્રમ (અન્ડરટેકિંગ) દ્વારા અથવા તેના વતી, કાયદેસર રીતે હાથ ધરવામાં આવેલી હરાજીમાં બોલીઓ બોલવાથી અથવા કાયદેસર રીતે મંગાવવામાં આવેલા ટેન્ડર ભરવાથી કોઈપણ વ્યક્તિને અટકાવવો; અથવા

(૭) કોઈ વ્યક્તિને તેનો કાયદામાન્ય વેપાર, વ્યવસાય, ધંધો અથવા રોજગાર અથવા તેની સાથે જોડાયેલી કોઈ બીજી કાયદામાન્ય પ્રવૃત્તિ સરળતાથી ચલાવતા અટકાવવી અથવા તેમાં ખલેલ પહોંચાડવી; અથવા

(૮) સામુદાયિક સંવાદિતાને ખલેલ પહોંચાડવા માટે હિંસાનો આશ્રય લેવા અન્યોની ઉશ્કેરણી કરવી; અથવા

(૯) લોકોમાં ગભરાટ, ભય અથવા આતંક ફેલાવવો; અથવા

(૧૦) જાહેર અથવા ખાનગી ઉપક્રમ (અન્ડરટેકિંગ) અથવા કારખાનાના કર્મચારીઓ અથવા માલિકો અથવા ભોગવટો કરનારાઓને ભયભીત કરવા અથવા તેમના પર હુમલો કરવો અને તેમની મિલકતના સંબંધમાં ઉપદ્રવ કરવો; અથવા

(૧૧) બળજબરીથી બાન (ખંડણી)ની રકમ કઢાવવાના ઈરાદાથી કોઈ વ્યક્તિનું અપહરણ કરવું અથવા તેને ભગાડી જવું; અથવા

- (૧૨) ગુજરાત નાણાંની ધીરધાર કરનારા બાબત અધિનિયમ, ૨૦૧૧ હેઠળ જાહેર કરેલા લોન પરના વ્યાજના દર કરતાં વધારે દરે લોનનો કોઈ ભાગ અથવા વ્યાજ અથવા તેનો કોઈ હપતો વસૂલ કરવાના હેતુથી અથવા લોનની લેવડદેવડ અથવા લોનની રકમ અથવા તેના પરના વ્યાજની સંપૂર્ણ અથવા આંશિક વસૂલાત સાથે સંબંધિત કોઈ સ્થાવર અથવા જંગમ મિલકત લઈ લેવા માટે, કોઈ વ્યક્તિને પ્રત્યક્ષ અથવા બીજી કોઈ રીતે અથવા કોઈ વ્યક્તિ મારફત શારીરિક હિંસા કરવી અથવા હિંસા કરવાની ધમકી આપવી; અથવા
- (૧૩) ગેરકાયદેસર રીતે અને/અથવા ચોરીછૂપીથી પશુધનની હેરફેર કરવી અને ગુજરાત પશુ સંરક્ષણ અધિનિયમ, ૧૯૫૪ અને પ્રાણી-ફૂરતા નિવારણ અધિનિયમ, ૧૯૬૦માં કરેલી જોગવાઈઓનો ભંગ થતો હોય તેવું કૃત્ય કરવું; અથવા
- (૧૪) વાણિજ્યિક શોષણ, વેઠ પ્રથા, બાળ મજૂરી, જાતીય શોષણ, અંગ દૂર કરવા અને તેનો ગેરકાયદેસર વેપાર, ભિક્ષાવૃત્તિ અને તેના જેવી પ્રવૃત્તિઓના હેતુઓ માટે, માણસોનો ગેરકાયદેસર વેપાર કરવો; અથવા
- (૧૫) શસ્ત્ર અધિનિયમ, ૧૯૫૯ની કલમો ૫, ૭ અને ૧૨નો ભંગ કરીને, શસ્ત્ર અને દારૂગોળાના ઉત્પાદન, વેચાણ અને હેરફેરમાં સંડોવાયેલા હોવું; અથવા
- (૧૬) રાજ્યની સલામતી, જાહેર વ્યવસ્થા અને જીવનની એકધારી ગતિને અસર કરતા હોય તેવા ગુનાઓમાં સંડોવાયેલા હોવું.
- (ઘ) “રાજ્ય સેવક” એટલે ભારતના ફોજદારી અધિનિયમની કલમ ૨૧માં અથવા તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા બીજા કોઈ કાયદામાં વ્યાખ્યા કર્યા પ્રમાણેનો રાજ્ય સેવક.
- (૨) આ અધિનિયમમાં વાપરેલા પણ વ્યાખ્યાયિત ન કરેલા અને ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૭૩ અથવા ભારતના ફોજદારી અધિનિયમમાં વ્યાખ્યાયિત કરેલા શબ્દો અને શબ્દસમૂહોનો, તે અધિનિયમોમાં અનુક્રમે તેમનો જે અર્થ કરવામાં આવ્યો છે તે જ અર્થ થશે.

૩. (૧) જ્યારે કોઈ ગુંડો કોઈ અસામાજિક પ્રવૃત્તિમાં સંડોવાયેલો હોય અથવા તેવી પ્રવૃત્તિ કરવાની તૈયારી કરતો હોય અથવા જાહેર વ્યવસ્થા જાળવવામાં કોઈપણ રીતે બાધક બને તેવી

અથવા સ્થાનિક કાયદા હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે તેની સામે કાયદાની અદાલતમાં ફોજદારી કાર્યવાહી ચાલુ હતી;

(ખ) એ બાબત સાબિત થાય કે ગુંડા અથવા તેના વતી કોઈ બીજી વ્યક્તિએ કોઈ સમયે જંગમ અથવા સ્થાવર મિલકત ધરાવતી હોય અથવા ધરાવેલી હોય કે જેનો હિસાબ તે સંતોષકારક રીતે આપી શકે તેમ ન હોય અથવા તેના નાણા પ્રાપ્તિનાં સાધનો તેની જાણ મુજબની આવકના પ્રમાણ બહારના હોય, તો કોર્ટ, વિરૂદ્ધનું સાબિત ન થાય, ત્યાં સુધી એવું ધારી લેશે કે આવી મિલકત અથવા નાણાં પ્રાપ્તિના સાધનો તેની ગુંડા તરીકેની પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા મેળવેલા છે અથવા સંપાદિત કરેલા છે;

(ગ) તે બાબત સાબિત થાય કે આરોપીએ કોઈ વ્યક્તિનું અપહરણ કર્યું છે અથવા તેને ઊઠાવી ગયો છે, તો કોર્ટ એવું ધારી લેશે કે તેણે બાનની રકમ માટે એવું કર્યું હતું;

(ઘ) તે બાબત સાબિત થાય કે ગુંડાએ અપહરણ કરેલી વ્યક્તિ અથવા અપહરણને ખોટી રીતે છુપાવી રાખેલો છે અથવા કેદ કરી ગોંધી રાખેલો છે, તો કોર્ટ એવું ધારી લેશે કે ગુંડો જાણતો હતો કે આવી વ્યક્તિનું અપહરણ થયું હતું અથવા યથાપ્રસંગ, તેને ઊઠાવી જવામાં આવ્યો હતો;

(ચ) કોર્ટને તેમ કરવું યોગ્ય જણાય, તો તે કારણોની નોંધ કરીને, આરોપીની ગેરહાજરીમાં અદાલતી કાર્યવાહી કરી શકશે અને કોઈપણ સાક્ષીના પુરાવાની નોંધ કરી શકશે પરંતુ આરોપી તેમ ઇચ્છે તો સાક્ષીને ફેર-તપાસ માટે ફરી બોલાવી શકાશે, પણ આરોપીની હાજરીમાં તેની સરતપાસની નોંધ ફરીથી કરવી જરૂરી રહેશે નહિ.

વિશેષ કોર્ટની રચના. પ. (૧) રાજ્ય સરકારને, આ અધિનિયમ હેઠળ ગુનાની ઝડપી અદાલતી કાર્યવાહી કરવાના હિતમાં તેમ કરવું જરૂરી જણાય, તો રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી, રાજ્યના સમગ્ર અથવા કોઈ ભાગ માટે, એક અથવા વધારે વિશેષ કોર્ટની રચના કરી શકશે.

(૨) વિશેષ કોર્ટનું અધ્યક્ષસ્થાન, ગુજરાત હાઇકોર્ટના મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિની સંમતિથી, રાજ્ય સરકારે નીમેલા જજ લેશે.

(૩) રાજ્ય સરકાર, ગુજરાત હાઇકોર્ટના મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિની સંમતિથી, વિશેષ કોર્ટની હક્કમત વાપરવા અધિક જજ-ની નિમણૂક પણ કરી શકશે.

(૪) વિશેષ કોર્ટના જજ અથવા અધિક જજ તરીકેની નિમણૂકની તરત પહેલાં, કોઈ રાજ્યમાં સેશન્સ જજ અથવા અધિક સેશન્સ જજ ન હોય, તેવી વ્યક્તિ વિશેષ કોર્ટના જજ અથવા અધિક જજ તરીકેની નિમણૂક માટે પાત્ર થશે નહિ.

(૫) વિશેષ કોર્ટના જજનો હોદ્દો ખાલી પડે અથવા આવા જજ વિશેષ કોર્ટની બેઠકના સાધારણ સ્થળે હાજર ન હોય અથવા બિમારીને લીધે અથવા અન્યથા પોતાની ફરજ બજાવવા માટે અસમર્થ હોય, ત્યારે વિશેષ કોર્ટના કોઈપણ તાકીદના કામકાજનો નિકાલ-

(ક) વિશેષ કોર્ટમાં હક્કમત વાપરતા અધિક જજ, કોઈ હોય, તો તેમના દ્વારા કરવામાં આવશે;

(ખ) આવા અધિક જજ ઉપલબ્ધ ન હોય તેવા કિસ્સામાં, જાહેર કર્યા પ્રમાણે આવેલી વિશેષ કોર્ટના બેઠકના સાધારણ સ્થળ ઉપર હક્કમત ધરાવતા સેશન્સ જજના આદેશો અનુસરવાના રહેશે.

(ડ) વિશેષ કોર્ટમાં એક અથવા વધારે અધિક જજ નીમવામાં આવ્યા હોય, ત્યારે વિશેષ કોર્ટના જજ, લેખિતમાં સામાન્ય અથવા ખાસ હુકમથી, વખતોવખત, પોતાની અને અધિક જજ અથવા અધિક જજો વચ્ચે, વિશેષ કોર્ટના કામકાજની વહેંચણી માટેની જોગવાઈ કરી શકશે અને કોઈ અધિક જજની ગેરહાજરીના કિસ્સામાં, તાકીદના કામકાજના નિકાલ માટેની જોગવાઈ પણ કરી શકશે.

૬. વિશેષ કોર્ટને, તેમ કરવું ઇષ્ટ અથવા ઇચ્છનીય જણાય, તો તેની બેઠકના સાધારણ સ્થળ સિવાયના કોઈ સ્થળે તેની કાર્યવાહી માટે બેઠક બોલાવી શકશે:

બેઠકનું
સ્થળ.

પરંતુ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર (સરકારી ફોજદારી વકીલ)(સરકારી ફોજદારી વકીલ) વિશેષ કોર્ટને પ્રમાણપત્ર આપે કે તેના મત મુજબ આરોપી અથવા કોઈ સાક્ષીના રક્ષણ માટે તે આવશ્યક છે અથવા ન્યાયના હિતમાં અન્યથા ઉચિત છે કે સમગ્ર અદાલતી કાર્યવાહી અથવા તેનો કોઈ ભાગ, તેની બેઠકના સાધારણ સ્થળ સિવાયના કોઈ સ્થળે કરવામાં આવે, ત્યારે વિશેષ કોર્ટ, પોતાને બીજો કોઈ હુકમ કરવો યોગ્ય જણાય તે સિવાય, આરોપીની સુનાવણી પછી, લેખિતમાં કારણોની નોંધ કરીને, તે મતલબનો હુકમ કરી શકશે.

વિશેષ
કોર્ટની
હક્કમત.

૭. (૧) અધિનિયમમાં ગમે તે મજદૂર હોય તેમ છતાં, સ્થાનિક વિસ્તાર માટે કોઈ વિશેષ કોર્ટની રચના કરવામાં આવી હોય, ત્યારે આવી વિશેષ કોર્ટની રચના થયા પહેલાં અથવા તે પછી, આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા કોઈ નિયમની કોઈપણ જોગવાઈ હેઠળના તમામ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓની અદાલતી કાર્યવાહી, તે (ગુના) જેની સ્થાનિક હક્કમતની અંદર થયા હોય તે જ વિશેષ કોર્ટે કરવી જોઈશે.

(૨) આવી વિશેષ કોર્ટની રચના થયાના તરત પહેલાં કોઈ કોર્ટમાં નિકાલ બાકી હોય તેવા કોઈ વિશેષ કોર્ટ દ્વારા અદાલતી કાર્યવાહીને પાત્ર તમામ કેસ, તે કેસની હક્કમત ધરાવતી આવી વિશેષ કોર્ટની રચના થયેથી, તેને તબદીલ થયેલા ગણાશે.

(૩) કોઈપણ ગુનાના સંબંધમાં કોઈ તપાસ અથવા અદાલતી કાર્યવાહી દરમિયાન કોઈ કોર્ટને એમ જણાય કે આવા કેસની અદાલતી કાર્યવાહી તે જે વિસ્તારમાં બન્યો હોય તે વિસ્તાર માટે આ અધિનિયમ હેઠળ રચેલી કોઈ વિશેષ કોર્ટ દ્વારા થવી જોઈએ તેવો કેસ છે, તો તેણે, આવો કેસ આવી વિશેષ કોર્ટને તબદીલ કરવો જોઈશે અને ત્યારપછી, આવા કેસની અદાલતી કાર્યવાહી, આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ અનુસાર વિશેષ કોર્ટ દ્વારા કરાવીને તેનો નિકાલ કરવો જોઈશે:

પરંતુ આ કલમ હેઠળ કેસની તબદીલી પહેલાં, કોર્ટ દ્વારા આરોપીની ઉપસ્થિતિમાં રેકર્ડ કરવામાં આવેલો પુરાવો, કોઈ હોય, તો તેને ધ્યાનમાં લઈને કાર્યવાહી કરવી તે વિશેષ કોર્ટ માટે કાયદેસર ગણાશે:

વધુમાં, વિશેષ કોર્ટનો એવો અભિપ્રાય હોય કે જેનો પુરાવો અગાઉથી રેકર્ડ થયો હોય તેવા કોઈપણ સાક્ષીની વધુ ચકાસણી ન્યાયના હિતમાં જરૂરી છે તો તે કરી શકશે.

(૪) રાજ્ય સરકારને, જાહેર હિતમાં એમ કરવું જરૂરી અથવા ઇષ્ટ છે તેવી ખાતરી થયેથી, કોઈ વિશેષ કોર્ટમાં નિકાલ બાકી કોઈ કેસ, બીજી વિશેષ કોર્ટને તબદીલ કરી શકશે.

બીજા
ગુનાઓના
સંબંધમાં
વિશેષ
કોર્ટની
સત્તા.

૮. (૧) આ અધિનિયમ હેઠળના કોઈપણ શિક્ષાપાત્ર ગુનાની અદાલતી કાર્યવાહી કરતી વખતે, કોઈ વિશેષ કોર્ટ, તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા બીજા કોઈ કાયદા હેઠળના બીજા કોઈ ગુના માટે આરોપી પર તહોમત મૂકવામાં આવ્યું હોય, તો તે જ અદાલતી કાર્યવાહી દરમિયાન એવા બીજા ગુનાની અદાલતી કાર્યવાહી પણ કરી શકશે.

(૨) આ અધિનિયમ હેઠળના કોઈ ગુનાની નાનામાં નાની અદાલતી કાર્યવાહી દરમિયાન, આરોપીએ આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળના કોઈ નિયમ હેઠળ અથવા બીજા કોઈ કાયદા હેઠળ બીજો કોઈ ગુનો કર્યો છે તેવું ધ્યાનમાં આવે, તો વિશેષ કોર્ટ, આવી વ્યક્તિને એવા બીજા ગુના માટે ગુનેગાર ઠેરવી શકશે અને તેની શિક્ષા માટે, આ અધિનિયમ અથવા એવા નિયમ અથવા યથાપ્રસંગ, એવા બીજા કાયદા-થી અધિકૃત કરેલી કોઈ સજા કરી શકશે.

૯. (૧) રાજ્ય સરકારે, દરેક વિશેષ કોર્ટ માટે, પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર (સરકારી ફોજદારી વકીલ)(સરકારી ફોજદારી વકીલ) તરીકે એક વ્યક્તિને નીમવી જોઈશે અને રાજ્ય સરકાર, અધિક સરકારી ફોજદારી વકીલ તરીકે અથવા અધિક સરકારી ફોજદારી વકીલો તરીકે એક અથવા એકથી વધુ વ્યક્તિઓને નીમી શકશે:

પબ્લિક
પ્રોસિક્યુટર
(સરકારી
ફોજદારી
વકીલ).

પરંતુ રાજ્ય સરકાર કોઈપણ કેસ અથવા કેસના વર્ગ માટે ખાસ સરકારી ફોજદારી વકીલની નિમણૂક કરી શકશે.

(૨) સાત કરતાં ઓછા ન હોય તેટલા વર્ષથી વકીલ તરીકે વ્યવસાય કરતી હોય અથવા જેમાં કાયદાના વિશેષ જ્ઞાનની જરૂર હોય તેવી સંઘ અથવા રાજ્ય હેઠળની કોઈ જગા સાત વર્ષ કરતાં ઓછી ન હોય તેટલી મુદત માટે ધરાવી હોય તેવી વ્યક્તિ જ આ કલમ હેઠળ સરકારી ફોજદારી વકીલ અથવા અધિક સરકારી ફોજદારી વકીલ અથવા ખાસ સરકારી ફોજદારી વકીલ તરીકે નિમણૂકને પાત્ર બનશે.

(૩) આ કલમ હેઠળ સરકારી ફોજદારી વકીલ અથવા અધિક સરકારી ફોજદારી વકીલ અથવા ખાસ સરકારી ફોજદારી વકીલ તરીકે નિમણૂક પામેલી દરેક વ્યક્તિ, અધિનિયમની કલમ ૨-ના ખંડ (ભ)ના અર્થ મુજબ સરકારી ફોજદારી વકીલ હોવાનું ગણાશે અને તદનુસાર અધિનિયમની જોગવાઈઓ અમલમાં આવશે.

૧૦. (૧) કોઈ ગુનો બનતો હોય તેવા તથ્યોની ફરિયાદ મળ્યેથી અથવા આવા તથ્યોના પોલીસ રિપોર્ટ (અહેવાલ) ઉપરથી આરોપીને અદાલતી કાર્યવાહી માટે મોકલ્યા વિના, વિશેષ કોર્ટ (ન્યાયાલય), તેના દ્વારા અદાલતી કાર્યવાહીને પાત્ર કોઈ ગુનાની ન્યાયિક નોંધ લઈ શકશે.

વિશેષ
કોર્ટની
કાર્યરીતિ
અને
સત્તા.

(૨) વિશેષ કોર્ટ દ્વારા અદાલતી કાર્યવાહીને પાત્ર ગુનો, ત્રણ વર્ષ કરતાં વધુ ન હોય તેટલી મુદતની કેદ અથવા દંડ અથવા તે બંને શિક્ષાને પાત્ર હોય, ત્યારે અધિનિયમની કલમ ૨૬૦ની પેટા-કલમ (૧) અથવા કલમ ૨૬૨માં ગમે તે મજકૂર હોય તેમ છતાં, વિશેષ કોર્ટ, અધિનિયમમાં ઠરાવેલી કાર્યરીતિ અનુસાર સંક્ષિપ્ત રીતે ગુનાની અદાલતી કાર્યવાહી કરી શકશે અને શક્ય હોય

તેટલે સુધી આવી અદાલતી કાર્યવાહીને અધિનિયમની કલમો ૨૬૩ થી ૨૬૫ની જોગવાઈઓ લાગુ પડશે:

પરંતુ આ પેટા-કલમ હેઠળ અદાલતની સંક્ષિપ્ત કાર્યવાહી દરમિયાન, વિશેષ કોર્ટને એમ જણાય કે કેસનો પ્રકાર એવો છે કે જે સંક્ષિપ્ત રીતે ચલાવવો ઈચ્છનીય નથી, ત્યારે વિશેષ કોર્ટ જેની સરતપાસ થયેલી હોય તેવા કોઈ સાક્ષીને પાછો બોલાવશે અને આવા ગુનાની અદાલતી કાર્યવાહી માટે અધિનિયમની જોગવાઈઓ અનુસાર નક્કી કરેલી રીતે ફરી સુનાવણીની કાર્યવાહી આગળ ચલાવવામાં આવશે અને સદરહુ જોગવાઈઓ મેજિસ્ટ્રેટ અને તેમના સંબંધમાં જે રીતે લાગુ પડે છે તેવી જ રીતે વિશેષ કોર્ટના સંબંધમાં લાગુ પડશે:

વધુમાં, આ પેટા-કલમ હેઠળ અદાલતની સંક્ષિપ્ત કાર્યવાહીમાં ગુના-સાબિતીના કોઈપણ કેસમાં, વિશેષ કોર્ટ માટે બે વર્ષથી વધારે ન હોય તેટલી મુદત માટેની કેદની સજા કરવાનું કાયદેસર રહેશે.

(૩) વિશેષ કોર્ટ, કોઈ ગુના સાથે પ્રત્યક્ષ અથવા પરોક્ષ રીતે સંબંધ ધરાવતા હોય અથવા ગુનામાં સહાયક હોય તેવી કોઈપણ વ્યક્તિના પુરાવા મેળવવા માટે, ગુના સંબંધિત તેની જાણકારીના સમગ્ર સંજોગોનો સંપૂર્ણ અને સાચો ખુલાસો કરવાની શરતે, આવી વ્યક્તિને અને ગુના સંબંધી મુખ્ય અથવા તેની સહાયક બીજી દરેક વ્યક્તિને માફી આપી શકશે અને તે રીતે માફી આપેલી એવી દરેક વ્યક્તિને અધિનિયમની કલમ ૩૦૮ના હેતુ માટે, તેની કલમ ૩૦૭ હેઠળ માફી આપેલી છે એમ ગણાશે.

(૪) કોઈ ગુનાની ઈન્સાફી કાર્યવાહીના હેતુ માટે, આ અધિનિયમની અન્ય જોગવાઈઓને અધીન રહીને, વિશેષ કોર્ટ, સેશન્સ કોર્ટની તમામ સત્તા ધરાવશે અને મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા અધિપત્ર(વોરંટ) કેસની ઈન્સાફી કાર્યવાહી માટે, અધિનિયમમાં ઠરાવેલી કાર્યરીતિનું પાલન કરશે.

(૫) આ અધિનિયમની અન્ય જોગવાઈઓને અધીન રહીને, કલમ ૭ની પેટા-કલમ (૩) હેઠળ વિશેષ કોર્ટમાં તબદીલ કરાયેલા દરેક કેસની તજવીજ, આવો કેસ અધિનિયમની કલમ ૪૦૬ હેઠળ આવી વિશેષ કોર્ટને તબદીલ કરવામાં આવ્યો હોય તેવી રીતે કરવામાં આવશે.

૧૧. (૧) અધિનિયમમાં ગમે તે મજકૂર હોય તેમ છતાં, આ અધિનિયમ હેઠળ ગુનાની ઈન્સાફી કાર્યવાહી કરતી કોર્ટ સમક્ષની તમામ કાર્યવાહીઓ ખાનગીમાં કરવી જોઈશે:

સાક્ષીનું
રક્ષણ.

પરંતુ ફોજદારી વકીલ (પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર) આ રીતે અરજી કરે, ત્યારે કોઈ કાર્યવાહીઓ અથવા તેનો કોઈ ભાગ, ખુલ્લી કોર્ટમાં યોજી શકાશે.

(૨) આવી કોર્ટ, સાક્ષીની ઓળખ અને સરનામું ગુપ્ત રાખવા માટે, તેની સમક્ષની કોઈ કાર્યવાહીમાં સાક્ષીએ અથવા આવા સાક્ષીના સંબંધમાં ફોજદારી વકીલ (પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર)-એ કરેલી અરજી પરથી અથવા તેની પોતાની રીતે, પોતે યોગ્ય ગણે તેવા પગલાં લઈ શકશે.

(૩) ખાસ કરીને અને પેટા-કલમ (૨)ની જોગવાઈઓની વ્યાપકતાને બાધ આવ્યા સિવાય, આવી કોર્ટ તે પેટા-કલમ હેઠળ નીચે જણાવેલ પગલાં લઈ શકશે: -

(ક) તેના હુકમો અથવા ચુકાદા અથવા લોકોને ઉપલબ્ધ હોય તેવા કેસના કોઈ રેકર્ડમાં સાક્ષીઓના નામ અને સરનામાનો ઉલ્લેખ કરવાનું ટાળવું;

(ખ) સાક્ષીઓની ઓળખ અને તેમના સરનામા જાહેર કરવામાં ન આવે તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે, કોઈ આદેશો બહાર પાડવા.

(૪) પેટા-કલમ (૩) હેઠળ બહાર પાડેલા કોઈ આદેશનું ઉલ્લંઘન કરે તેવી કોઈ વ્યક્તિને, એક વર્ષ સુધીની મુદતની કેદની અને પાંચ હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની શિક્ષા થશે.

૧૨. વિશેષ કોર્ટ દ્વારા કોઈ ગુનાની આ અધિનિયમ હેઠળની ઈન્સાફી કાર્યવાહી (વિશેષ કોર્ટ ન હોય તેવી) બીજી કોર્ટ કોર્ટમાં આરોપી સામેના બીજા કોઈ કેસની ઈન્સાફી કાર્યવાહી ઉપર અગ્રતા ધરાવશે અને આવા બીજા કેસની ઈન્સાફી કાર્યવાહી ઉપર અગ્રતા આપીને તેને પૂર્ણ કરવી જોઈશે અને તદનુસાર આવા બીજા કેસની ઈન્સાફી કાર્યવાહી મોઝૂફ રહેશે.

અગ્રતા
ધરાવતા
કેસની
વિશેષ કોર્ટ
દ્વારા
ઈન્સાફી
કાર્યવાહી.

૧૩. કોઈ ગુનાની ન્યાયિક નોંધ લીધા પછી, વિશેષ કોર્ટનો એવો અભિપ્રાય હોય કે ગુનો તેના (વિશેષ કોર્ટ) દ્વારા ઈન્સાફી કાર્યવાહીને પાત્ર નથી, ત્યારે તે (વિશેષ કોર્ટ), તેને આવા ગુનાની ઈન્સાફી કાર્યવાહી કરવા માટે કોઈપણ હક્કમત ન હોય તેમ છતાં, અધિનિયમ હેઠળ હક્કમત ધરાવતી કોર્ટ કોર્ટને આવી ગુનાની ઈન્સાફી કાર્યવાહી કરવા માટે, કેસ તબદીલ કરશે અને જેને કેસ તબદીલ કરવામાં આવ્યો હોય તેવી કોર્ટ, જાણે કે તેણે ગુનાની ન્યાયિક નોંધ લીધી હોય તેમ તે ગુનાની ઈન્સાફી કાર્યવાહી શરૂ કરી શકશે.

નિયમિત
કોર્ટને
કેસ તબદીલ
કરવાની
સત્તા.

મિલકતની ૧૪. (૧) જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટને એમ માનવાને કારણ હોય કે કોઈ વ્યક્તિના કબજામાં હોય તેવી જમ્તી. જંગમ અથવા સ્થાવર મિલકત, આ અધિનિયમ હેઠળ ઇન્સાફી કાર્યવાહીને પાત્ર હોય તેવો ગુનો કર્યાના પરિણામે ગુંડા દ્વારા સંપાદિત કરવામાં આવી છે, તો તેઓ (જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ), પછી ભલે આવા ગુનાની ન્યાયિક નોંધ કોઈ કોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવી હોય અથવા ન હોય તો પણ આવી મિલકત ટાંચમાં લેવાનો હુકમ કરી શકશે.

(૨) આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ, ઉચિત ફેરફારો સાથે આવી દરેક ટાંચને લાગુ થશે.

(૩) અધિનિયમની જોગવાઈઓ હોય તેમ છતાં, જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ, પેટા-કલમ (૧) હેઠળ ટાંચમાં લીધેલી કોઈ મિલકતના વહીવટકર્તાની નિમણૂક કરી શકશે અને વહીવટકર્તાને આવી મિલકતના શ્રેષ્ઠ હિતમાં તેનો વહીવટ કરવાની તમામ સત્તા રહેશે.

(૪) જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ, આવી મિલકતના યોગ્ય અને અસરકારક વહીવટ માટે, વહીવટકર્તાને પોલીસની મદદ પૂરી પાડી શકશે.

મિલકતની ૧૫. (૧) કલમ ૧૪ હેઠળ કોઈ મિલકત ટાંચમાં લેવામાં આવી હોય, ત્યારે તેનો દાવેદાર, આવી મુક્તિ. મિલકત તેના દ્વારા જે સંજોગોમાં અને સ્ત્રોતો દ્વારા સંપાદિત કરવામાં આવી હોય તે દર્શાવતી તેની રજૂઆત, આવી ટાંચની જાણ થયાની તારીખથી ત્રણ મહિનાની અંદર, જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટને કરી શકશે.

(૨) જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટને પેટા-કલમ (૧) હેઠળ કરવામાં આવેલા દાવાની યથાર્થતા વિષે ખાતરી થાય, તો તેઓ તરત જ મિલકતને ટાંચમાંથી મુક્ત કરશે અને તેમ થયેથી, આવી મિલકત દાવેદારને સુપરત કરવામાં આવશે.

કોર્ટ દ્વારા ૧૬. (૧) કલમ ૧૫-ની પેટા-કલમ (૧)માં નિર્દિષ્ટ કરેલી મુદતની અંદર કોઈપણ રજૂઆત મિલકત સંપાદનના પ્રકાર અંગે તપાસ. કરવામાં આવી ન હોય અથવા જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ, કલમ ૧૫-ની પેટા-કલમ (૨) હેઠળ મિલકત મુક્ત ન કરે, ત્યારે તેઓએ, આ અધિનિયમ હેઠળ ગુનાની ઇન્સાફી કાર્યવાહી કરવા માટે હક્કમત ધરાવતી કોર્ટને તેમના અહેવાલ સાથે, તે બાબત મોકલવી જોઈશે.

(૨) જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ, કલમ ૧૪ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ કોઈ મિલકતને ટાંચમાં લેવાનો ઇન્કાર કર્યો હોય અથવા કલમ ૧૫-ની પેટા-કલમ (૨) હેઠળ કોઈ મિલકતને મુક્ત કરવા માટેનો હુકમ કર્યો હોય, ત્યારે રાજ્ય સરકાર અથવા આવા ઇન્કાર અથવા મુક્તિથી નારાજ થયેલી કોઈ વ્યક્તિ, મિલકત આ અધિનિયમ હેઠળ ઇન્સાફી કાર્યવાહીને પાત્ર ગુનો કરીને અથવા તેના પરિણામ તરીકે સંપાદિત કરવામાં આવી હતી કે કેમ તે બાબતમાં તપાસ માટે, પેટા-કલમ (૧)માં

ઉલ્લેખેલી કોર્ટને અરજી કરી કરી શકશે. આવી કોર્ટ, તેને ન્યાયના હિતમાં તેમ કરવાનું જરૂરી અથવા ઇષ્ટ જણાય, તો આવી મિલકત ટાંચમાં લેવાનો હુકમ કરી શકશે.

(૩) (ક) પેટા-કલમ (૧) હેઠળનો સંદર્ભ અથવા પેટા-કલમ (૨) હેઠળની અરજી મળ્યેથી, કોર્ટ તપાસ માટેની તારીખ નક્કી કરશે અને પેટા-કલમ (૨) હેઠળ અરજી કરનારી વ્યક્તિને અથવા યથાપ્રસંગ, કલમ ૧૫ હેઠળ રજૂઆત કરનારી વ્યક્તિને અને રાજ્ય સરકારને તથા આ કેસમાં જેનું હિતસંબંધ સમાવિષ્ટ હોવાનું જણાતું હોય તેવી બીજી કોઈ વ્યક્તિને પણ નોટિસ આપશે.

(ખ) આ રીતે નક્કી થયેલી તારીખે અથવા તપાસ મોકૂફ રાખી શકાય તેવી ત્યાર પછીની કોઈ તારીખે, કોર્ટ પક્ષકારોને સાંભળશે, તેમના દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલો પુરાવો મેળવશે, તેને જરૂરી જણાય તેવો વધારાનો પુરાવો લેશે, આ અધિનિયમ હેઠળ ઇન્સાફી કાર્યવાહીને પાત્ર હોય તેવો ગુનો કર્યાના પરિણામે મિલકત ગુંડા દ્વારા સંપાદિત કરવામાં આવી હતી કે કેમ તેનો નિર્ણય કરશે અને કલમ ૧૭ હેઠળ કેસના સંજોગો અનુસાર વાજબી અને જરૂરી હોય તેવો હુકમ કરશે.

(૪) પેટા-કલમ (૩) હેઠળની તપાસના હેતુ માટે, કોર્ટને, નીચેની બાબતોના સંબંધમાં, દીવાની કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૦૮ હેઠળ દાવાની ઇન્સાફી કાર્યવાહી કરતી વખતે, દીવાની કોર્ટની સત્તા રહેશે:-

- (ક) કોઈપણ વ્યક્તિને સમન્સથી બોલાવવાની અને હાજર રહેવાની ફરજ પાડવાની તથા તેને સોગંદપૂર્વક તપાસવાની;
- (ખ) દસ્તાવેજો શોધવાની અને તેને રજૂ કરવા ફરમાવવાની;
- (ગ) સોગંદનામા પર પુરાવો મેળવવો;
- (ઘ) કોઈ કોર્ટ અથવા કચેરી પાસેથી કોઈ જાહેર રેકર્ડ અથવા તેની નકલની માંગણી કરવી;
- (ચ) સાક્ષીઓ અથવા દસ્તાવેજોની તપાસ માટે કમિશન કાઢવાની;
- (છ) કસૂરના કારણે સંદર્ભ કાઢી નાખવો અથવા તેનો એકતરફી નિર્ણય કરવો;
- (જ) કસૂરના કારણે બરતરફીનો હુકમ રદ કરવો અથવા તેનો એકતરફી નિર્ણય કરવો.

સન
૧૯૦૮નો
૫-મો.

(૫) ભારતના પુરાવા અધિનિયમ, ૧૮૭૨-માં કંઈપણ વિરુદ્ધનો મજફૂર હોય તેમ છતાં, આ કલમ હેઠળની કોઈ કાર્યવાહીઓમાં, આ અધિનિયમ હેઠળ ઇન્સાફી કાર્યવાહીને પાત્ર હોય તેવો કોઈ ગુનો કર્યાના પરિણામે, ગુંડા દ્વારા પ્રસ્તુત મિલકત અથવા તેનો કોઈ ભાગ મેળવવામાં આવ્યો ન હતો તે સાબિત કરવાની જવાબદારી, મિલકતનો દાવો કરતી વ્યક્તિ પર રહેશે.

તપાસ પછી હુકમ. ૧૭. આવી તપાસ થયેથી, કોર્ટને એવું જણાય કે આ અધિનિયમ હેઠળ ઇન્સાફી કાર્યવાહીને પાત્ર હોય તેવો કોઈ ગુનો કર્યાના પરિણામે ગુંડા દ્વારા મિલકત સંપાદિત કરવામાં આવી ન હતી, તો તેણે (કોર્ટે), મિલકત જેના કબજામાંથી ટાંચમાં લેવામાં આવી હોય તેવી વ્યક્તિની મિલકતની મુક્તિ માટે હુકમ કરવો જોઈશે. બીજા કોઈ કિસ્સામાં, કોર્ટ, મિલકતના નિકાલ માટે, ટાંચ, જપ્તી અથવા તેના કબજા માટે હકદાર હોય તેવી કોઈ વ્યક્તિને તેની સોંપણી કરી અથવા અન્યથા તેને યોગ્ય લાગે તેવો હુકમ કરી શકશે.

અપીલ. ૧૮. અધિનિયમના પ્રકરણ ૨૯ની જોગવાઈઓ, ઉચિત ફેરફાર સાથે, આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ આપવામાં આવેલા કોર્ટના હુકમ પરના કોઈ ચુકાદા સામેની અપીલને લાગુ પડશે.

અધિનિયમની અમુક જોગવાઈઓ ફેરફાર કરેલી રીતે લાગુ પડશે. ૧૯. (૧) અધિનિયમમાં ગમે તે મજફૂર હોય તેમ છતાં, આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા કોઈ નિયમ હેઠળનો શિક્ષાપાત્ર દરેક ગુનો, અધિનિયમની કલમ ૨-ના ખંડ (ગ)ના અર્થ પ્રમાણે પોલીસ અધિકારના ગુના તરીકે ગણાશે અને તે ખંડમાં વ્યાખ્યાયિત કર્યા મુજબના પોલીસ અધિકારના કેસનો તદનુસાર અર્થ કરવો જોઈશે.

(૨) અધિનિયમની કલમ ૧૬૭, આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા કોઈ નિયમ હેઠળના શિક્ષાપાત્ર ગુનાનો સમાવેશ કરતા કેસના સંબંધમાં, ફેરફારોને અધીન રહીને, એવી રીતે લાગુ પડશે કે તેની પેટા-કલમ (૨)માંના સંદર્ભો,-

(ક) “પંદર દિવસ” અને “સાઠ દિવસ” એ સંદર્ભ જ્યાં આવતા હોય તે અનુક્રમે “ત્રીસ દિવસ” અને “નેવું દિવસ”ના સંદર્ભો તરીકે ગણાશે;

(ખ) વિદ્યમાન પરંતુક પછી, નીચેનો પરંતુક દાખલ કરવો:-

વધુમાં, નેવું દિવસની સદરહુ મુદતની અંદર તપાસ પૂર્ણ કરવી શક્ય ન હોય, તો વિશેષ કોર્ટ-એ, તપાસની પ્રગતિ અને નેવું દિવસની સદરહુ મુદત પછી, આરોપીની

અટકાયત માટેના ખાસ કારણો દર્શાવીને, પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર (સરકારી ફોજદારી વકીલ)ના અહેવાલ પર એક સો અને એસી દિવસ સુધી સદરહુ મુદત લંબાવવી જોઈશે.

(૩) અધિનિયમની કલમો ૩૬૬, ૩૬૭, ૩૬૮ અને ૩૭૧, વિશેષ કોર્ટ દ્વારા ઈન્સાફી કાર્યવાહીને પાત્ર હોય તેવા ગુનાનો સમાવેશ કરતા કેસના સંબંધમાં, ફેરફારને અધીન રહીને, એવી રીતે લાગુ પડશે કે “સેશન કોર્ટ”નો સંદર્ભ જ્યાં આવતો હોય, ત્યાં તે “વિશેષ કોર્ટ”ના સંદર્ભ તરીકે ગણાશે.

(૪) અધિનિયમમાં ગમે તે મજફૂર હોય તેમ છતાં, આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા કોઈ નિયમ હેઠળના શિક્ષાપાત્ર ગુનાની આરોપી હોય કોઈપણ વ્યક્તિને, કસ્ટડીમાં હોય તો જામીન અથવા તેના પોતાના બોન્ડ પર મુક્ત કરવી જોઈશે સિવાય કે:

(ક) પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર (સરકારી ફોજદારી વકીલ)ને આવી મુક્તિ માટેની અરજીનો વિરોધ કરવાની તક આપવામાં આવી હોય, અને

(ખ) પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર (સરકારી ફોજદારી વકીલ) અરજીનો વિરોધ કરે, ત્યારે કોર્ટને ખાતરી થાય કે તે આવા ગુનાની દોષિત નથી અને તે જામીન પર હોય ત્યારે તેની કોઈ ગુનો કરવાની સંભાવના નથી તેવું માનવા માટેના વાજબી કારણો હોય.

(૫) પેટા-કલમ (૪)માં નિર્દિષ્ટ કરેલું જામીન આપવા પરની મર્યાદાઓ, અધિનિયમ હેઠળની મર્યાદા ઉપરાંતની રહેશે.

૨૦. અધિનિયમમાં ગમે તે મજફૂર હોય તેમ છતાં,-

(ક) આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ ગુનો કર્યા વિષેની કોઈપણ માહિતી, સંબંધિત જિલ્લાઓની રેન્જના હવાલો ધરાવતા અધિકારીના અથવા યથાપ્રસંગ, પોલીસ કમિશનરના દરજ્જાથી ઊતરતા દરજ્જાના ન હોય તેવા પોલીસ અધિકારીની પૂર્વ-મંજૂરી વગર નોંધવી જોઈશે નહિ.

(ખ) આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ ગુનાની કોઈપણ તપાસ, પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટરના દરજ્જાથી ઊતરતા દરજ્જાના ન હોય તેવા પોલીસ અધિકારી દ્વારા કરવામાં આવશે નહિ.

(૨) કોઈપણ વિશેષ કોર્ટ, રાજ્ય સરકારની પૂર્વ-મંજૂરી વિના આ અધિનિયમ હેઠળના કોઈ ગુનાની ન્યાયિક નોંધ લેશે નહિ.

ગુનાની
ન્યાયિક નોંધ
અને તેની
તપાસ.

ઉપરવટ અસર. ૩૩ આ અધિનિયમની અથવા તે હેઠળ કરેલા કોઈ નિયમની જોગવાઈઓ, બીજા કોઈ અધિનિયમનમાં તેની સાથે કંઈપણ અસંગત હોય તેમ છતાં અમલમાં રહેશે.

હુકમના સંબંધમાં માનવા બાબત. ૨૨. આ અધિનિયમથી અથવા તે હેઠળ મળેલી કોઈ સત્તાની રૂએ, કોઈ સત્તાધિકારી હુકમ કરીને તેના પર સહી કર્યા હોવાનું અભિપ્રેત હોય ત્યારે, ભારતદેશ પુરાવા અધિનિયમ, ૧૯૭૨-ના અર્થ પ્રમાણે કોર્ટ એવું માનશે કે તે સત્તાધિકારીએ આવી રીતે હુકમ કર્યો હતો.

સન
૧૯૭૨-નો
૧-લો.

શુદ્ધબુદ્ધિથી લીધેલા પગલાને રક્ષણ. ૩૩ આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા કોઈ નિયમો અનુસાર શુદ્ધબુદ્ધિથી કરેલા અથવા કરવા ધારેલા કોઈ કાર્યના સંબંધમાં રાજ્ય સરકાર અથવા રાજ્ય સરકારના કોઈ અધિકારી અથવા સત્તાધિકારીની સામે કોઈપણ દાવો, ફરિયાદ અથવા બીજી કાનૂની કાર્યવાહી કરવી જોઈશે નહિ.

નિયમો કરવાની સત્તા. ૨૪. (૧) રાજ્ય સરકાર, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી, આ અધિનિયમના હેતુઓ પાર પાડવા માટે નિયમો કરી શકશે.

૨૫ આ કલમ હેઠળ કરવામાં આવેલા તમામ નિયમો કરવામાં આવે તે પછી બનતી ત્વરાએ ઓછામાં ઓછા ત્રીસ દિવસ સુધી રાજ્ય વિધાનમંડળ સમક્ષ મૂકવા જોઈશે અને જે સત્રમાં તે એવી રીતે મૂકવામાં આવ્યા હોય તે સત્ર અથવા ત્યાર પછીના તરત આવતા સત્ર દરમિયાન રાજ્ય વિધાનમંડળ તેમાં જે કંઈ રદ કરે અથવા તેમાં કોઈ ફેરફારો કરે તેને અધીન રહેશે; રાજ્ય વિધાનમંડળ એવી રીતે જે કંઈ રદ કરે અથવા તેમાં કોઈ ફેરફારો કરે તે રાજપત્રમાં પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે અને તેમ થયે, તે અમલમાં આવશે.

મુશ્કેલીઓ દૂર કરવાની સત્તા. ૩૩ આ અધિનિયમની જોગવાઈઓનો અમલ કરવામાં કોઈ મુશ્કેલી ઊભી થાય તો રાજ્ય સરકાર રાજપત્રમાં હુકમ પ્રસિદ્ધ કરીને મુશ્કેલી દૂર કરવાના હેતુઓ માટે પોતે જરૂરી અથવા ઇષ્ટ ગણે તેવી જોગવાઈઓ સાથે અસંગત ન હોય તેવું કોઈપણ કૃત્ય કરી શકશે:

પરંતુ આ અધિનિયમના આરંભની તારીખથી બે વર્ષની મુદત પૂરી થયા પછી, એવો કોઈપણ હુકમ કરવો જોઈશે નહિ.

(૨) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ કરેલો દરેક હુકમ, તે કરવામાં આવે તે પછી, બનતી ત્વરાએ, રાજ્ય વિધાનમંડળ સમક્ષ મૂકવો જોઈશે.

ઉદ્દેશો અને કારણો

ગુજરાતે તમામ ક્ષેત્રમાં વિકાસ કર્યો છે અને બીજા રાજ્યો અનુકરણ કરે એ માટે એક આદર્શ રાજ્ય તરીકે ઉદ્ભવ્યું છે. તેમ છતાં, ગુંડાના કૃત્યો જાહેર વ્યવસ્થાને ખલેલ પહોંચાડે અને ગુજરાત સરકારના વિકાસ પ્રયત્નોમાં અવરોધ ઉભો કરે એવી પ્રબળતા ધરાવે છે. તેથી, હિંસા, ધમકી અને બળજબરી આચરીને કાયદાનું પાલન કરનાર નાગરીકોનું શોષણ કરે છે તેવા ગુંડા તત્વોની અસામાજિક પ્રવૃત્તિઓને રોકવા માટે વૈધાનિક પગલું લેવાની ખાસ જરૂર છે.

દારૂનો વેપાર, જુગાર, ગાયોની કતલ, નશાનો વેપાર, અનૈતિક વેપાર, માનવ વેપાર (તસ્કરી), બનાવટી દવાનું વેચાણ, વ્યાજખોરો, જમીન પચાવી પાડવી, અપહરણ, ગેરકાયદે કૃત્યો, ગેરકાયદેસરના હથિયારો વગેરે જેવી અસામાજિક પ્રવૃત્તિઓ આચરતા ગુંડા તત્વોની તજવીજ કરવા માટે અલગ કાયદાની દરખાસ્ત કરવામાં આવી છે.

આ વિધેયકથી ઉપર્યુક્ત ઉદ્દેશો સિધ્ધ કરવા ધાર્યું છે.

કલમો અંગેની નીચેની નોંધોથી વિધેયકની જોગવાઈઓ સંક્ષિપ્તમાં સમજાવેલ છે:-

- કલમ ૧.-** આ કલમથી અધિનિયમની ટૂંકી સંજ્ઞા, વ્યાપ્તિ અને આરંભ માટેની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૨.-** આ કલમથી અધિનિયમમાં વાપરેલ અમુક શબ્દોની વ્યાખ્યા કરી છે.
- કલમ ૩.-** આ કલમથી, કોઈ ગુંડો કોઈ અસામાજિક પ્રવૃત્તિમાં સંડોવાયેલો હોય અથવા તેવી પ્રવૃત્તિ કરવાની તૈયારી કરતો હોય અથવા જાહેર શાંતિનો ભંગ થાય તેવું કૃત્ય કરતો માલુમ પડે, ત્યારે તે માટેની શિક્ષાની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૪.-** આ કલમથી, તેમાં નિર્દિષ્ટ કરેલ કર્યા પ્રમાણેના પુરાવાના ખાસ નિયમો અને આ અધિનિયમ હેઠળના અથવા તેની સાથે સંકળાયેલા ગુના માટેની શિક્ષાની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૫.-** આ કલમથી, અધિનિયમ હેઠળના ગુનાની ઝડપી કાર્યવાહી માટે રાજ્ય સરકાર, પોતે જરૂરી ગણે તેવી એક અથવા વધુ વિશેષ કોર્ટની રચના માટેની જોગવાઈ કરી છે.

- કલમ ૬.- આ કલમથી, વિશેષ કોર્ટ, પોતાની કોઇ કાર્યવાહી માટે, પોતાની બેઠકના સામાન્ય સ્થળ સિવાયના સ્થળે બેઠક યોજી શકશે તે મતલબની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૭.- આ કલમથી, વિશેષ કોર્ટની હક્કમત માટે જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૮.- આ કલમથી, વિશેષ કોર્ટની, કોઇ આરોપી સામે, તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઇ બીજા કાયદા હેઠળ કામ ચલાવવાની સત્તા માટે જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૯.- આ કલમથી, પબ્લિક પ્રોસિક્યુટરની નિમણૂક માટે જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૧૦.- આ કલમથી, વિશેષ કોર્ટે અનુસરવાની કાર્યરિતી અને વાપરવાની સત્તા માટે જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૧૧.- આ કલમથી, સાક્ષીઓના રક્ષણ માટેની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૧૨.- આ કલમથી, એવી જોગવાઈ કરી છે કે (વિશેષ કોર્ટ ન હોય તેવી) કોઇ બીજી કોર્ટમાં આરોપી સામે ચાલી રહેલા કોઇ કેસ ઉપર, આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળના કોઇ ગુના માટેની વિશેષ કોર્ટની ઇન્સાફી કાર્યવાહી અગ્રતા ધરાવશે.
- કલમ ૧૩.- આ કલમથી, વિશેષ કોર્ટને, કોઇ કેસ નિયમિત કોર્ટને તબદીલ કરવાની સત્તા રહેશે.
- કલમો ૧૪ અને ૧૫.- આ કલમથી, અધિનિયમ હેઠળ ચલાવી શકાય એવા કોઇ ગુનાના પરિણામે સંપાદિત કરેલ હોય તેવી કોઇ વ્યક્તિના કબજામાંની મિલકત ટાંચમાં લેવાની જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટની સત્તા માટે જોગવાઈ કરી છે અને તેનાથી દાવાની સત્યતાની ખાતરી થયા પછી એવી મિલકત મુક્ત કરવા માટે પણ જોગવાઈ કરેલ છે.
- કલમ ૧૬.- આ કલમથી, કોર્ટ દ્વારા મિલકત સંપાદનના પ્રકાર અંગે તપાસ માટે જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૧૭.- આ કલમથી, જેના કબજામાંથી મિલકત ટાંચમાં લેવામાં આવી હોય તેવી મિલકત મુક્ત કરવા અંગેના હુકમ માટે જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૧૮.- આ કલમથી, અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ કોર્ટે કરેલ કોઇ હુકમનામા અથવા હુકમ સામે અપીલ માટે જોગવાઈ કરી છે.

- કલમ ૧૯.-** આ કલમથી, ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૭૩ની અમુક જોગવાઈઓ ફેરફાર સાથે લાગુ પાડવા માટે જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૨૦.-** આ કલમથી, સદરહુ અધિનિયમ હેઠળ કરેલા ગુનાની ન્યાયિક નોંધ અને તેની તપાસ કરવાની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૨૧.-** આ કલમથી, એવી જોગવાઈ કરી છે અધિનિયમની જોગવાઈઓ અથવા તે હેઠળ કરેલા કોઈ નિયમની જોગવાઈઓ, બીજા કોઈ અધિનિયમનમાં તેની સાથે કંઈપણ અસંગત હોય તેમ છતાં અમલમાં રહેશે.
- કલમ ૨૨.-** આ કલમથી, હુકમ તરીકે માની લેવા બાબતની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૨૩.-** આ કલમથી, શુદ્ધબુદ્ધિથી લીધેલાં પગલાંને રક્ષણ માટેની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૨૪.-** આ કલમથી, રાજ્ય સરકારને આ અધિનિયમ હેઠળ નિયમો કરવાની સત્તા માટે જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૨૫.-** આ કલમથી, રાજ્ય સરકારને, અધિનિયમની જોગવાઈઓનો અમલ કરવામાં બે વર્ષની મુદતમાં કોઈ મુશ્કેલી ઉભી થાય, તો તે દૂર કરવાની સત્તા મળે છે.

પ્રદીપસિંહ જાડેજા,

નાણાકીય યાદી

વિધેયકની કલમ ૫ થી રાજ્ય સરકારને, સમગ્ર રાજ્ય અથવા તેના કોઈ ભાગ માટે એક અથવા વધારે વિશેષ કોર્ટની સ્થાપના કરવાની સત્તા આપવા ધાર્યું છે, તે જ પ્રમાણે વિધેયકની કલમ ૯ થી પબ્લિક પ્રોસિક્યુટરની નિમણૂક માટેની જોગવાઈ કરવા ધાર્યું છે. તેથી, આ વિધેયક, અધિનિયમિત કરીને અમલમાં લાવવામાં આવે તો તેનાથી રાજ્યના એકત્રિત ફંડમાંથી ખર્ચ થશે. તેમ છતાં, હાલમાં, તે હેતુ માટે ઉપલબ્ધ કરાવવાની અનુદાનની ચોક્કસ રકમનો અંદાજ કાઢવો શક્ય નથી.

પ્રદીપસિંહ જાડેજા,

ધારાકીય સત્તા સોંપવાની યાદી

આ વિધેયકમાં, નીચેની બાબતોના સંબંધમાં ધારાકીય સત્તાની સોંપણી માટે જોગવાઈ કરી છે:-

કલમ ૫.- આ કલમની પેટા-કલમ (૧)થી, રાજ્ય સરકારને, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી, સમગ્ર રાજ્ય અથવા તેના કોઈ ભાગ માટે એક અથવા વધારે વિશેષ કોર્ટની સ્થાપના કરવાની સત્તા મળે છે.

કલમ ૨૪.- આ કલમની પેટા-કલમ (૧)થી, રાજ્ય સરકારને, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી, અધિનિયમના હેતુઓ પાર પાડવા માટે નિયમો કરવાની સત્તા મળે છે.

કલમ ૨૫.- આ કલમની પેટા-કલમ (૧)થી, રાજ્ય સરકારને, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી, હુકમ પ્રસિધ્ધ કરીને, બે વર્ષની મુદતની અંદર આ અધિનિયમની જોગવાઈઓનો અમલ કરવામાં કોઈ મુશ્કેલી ઉભી થાય, તો તે દૂર કરવાની સત્તા મળે છે.

ઉપર્યુક્ત ધારાકીય સત્તાની સોંપણી આવશ્યક અને સામાન્ય પ્રકારની છે.

તારીખ. ૧૬મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૦.

પ્રદીપસિંહ જાડેજા.

ગુજરાત વિધાનસભા સચિવાલય

[સન ૨૦૨૦નું ગુજરાત વિધેયક ક્રમાંક: ૨૨.]

ગુંડા અને અસામાજિક પ્રવૃત્તિઓ અટકાવવા માટે અને તેને પહોંચી વળવા માટેની તથા તેની સાથે સંકળાયેલી અથવા તેને આનુષંગિક બાબતો માટેની ખાસ જોગવાઈઓ કરવા બાબત વિધેયક.

[શ્રી પ્રદીપસિંહ જાડેજા,
ગૃહ રાજ્યમંત્રીશ્રી.]

(સન ૨૦૨૦ના સપ્ટેમ્બર મહિનાની ૧૭મી તારીખે ગુજરાત સરકારી રાજપત્રમાં પ્રસિદ્ધ કર્યા મુજબ)

ડી. એમ. પટેલ,
સચિવ,
ગુજરાત વિધાનસભા.

THE GUJARAT GOONDA AND ANTI-SOCIAL ACTIVITIES (PREVENTION) BILL, 2020.

| Clauses | Content | Page No. |
|----------------|--|-----------------|
| 1. | Short title, extent and commencement. | 01 |
| 2. | Definitions. | 02 |
| 3. | Penalty. | 04 |
| 4. | Special rules of evidence. | 05 |
| 5. | Constitution of Special Courts. | 06 |
| 6. | Place of sitting. | 07 |
| 7. | Jurisdiction of Special Courts. | 07 |
| 8. | Power of Special Courts with respect to other offences. | 08 |
| 9. | Public Prosecutor. | 08 |
| 10. | Procedure and powers of Special Courts. | 09 |
| 11. | Protection of witnesses. | 10 |
| 12. | Trial by Special Courts to have precedence. | 11 |
| 13. | Power to transfer cases to regular Courts. | 11 |
| 14. | Attachment of property. | 11 |
| 15. | Release of property. | 11 |
| 16. | Inquiry into character of acquisition of property by Court. | 12 |
| 17. | Order after inquiry. | 13 |
| 18. | Appeal. | 13 |
| 19. | Modified application certain provisions of the Code. | 14 |
| 20. | Cognisance of, and investigation into, offence. | 15 |
| 21. | Overriding effect. | 15 |
| 22. | Presumption as to order. | 15 |
| 23. | Protection of action taken in good faith. | 15 |
| 24. | Power to make rules. | 15 |
| 25. | Power to remove difficulties. | 16 |

**THE GUJARAT GOONDA AND ANTI-SOCIAL ACTIVITIES
(PREVENTION) BILL, 2020.**

GUJARAT BILL NO. 22 OF 2020.

A BILL

to make special provisions for the prevention of, and for coping with, goonda and anti-social activities and for matters connected therewith or incidental thereto.

It is hereby enacted in the Seventy-first Year of the Republic of India as follow:-

1. (1) This Act may be called the Gujarat Goonda and Anti-social Activities (Prevention) Act, 2020.

Short title, extent and commencement.

(2) It extends to the whole of the State of Gujarat.

(3) It shall be deemed to have come into force on such date as the State Government may, by notification in the *Official Gazette*, appoint.

Definitions.

- 2.** (1) In this Act, unless the context otherwise requires,-
- (a) "Code" means the Code of Criminal Procedure, 1973; **2 of 1974.**
- (b) "goonda" means a person, who, with the object of disturbing public order or of gaining any undue temporal, pecuniary, material or other advantage for himself or any other person, indulges in any anti-social activity, either singly or in group, by violence, or threat or show of violence or intimidation or coercion;
- (c) "anti-social activity" means acting in such manner as to cause or is likely to cause, directly or indirectly, any feeling of insecurity, danger or fear among the general public or any section thereof, or any danger to the safety of individuals, safety of public, public health or the ecological system or any loss or damage to public exchequer or to any public or private property or indulges in any activities, such as -
- (i) offences punishable under Chapter VIII or Chapter XV or Chapter XVI or Chapter XVII or Chapter XXII of the Indian Penal Code; or **45 of 1860.**
- (ii) distilling or manufacturing or storing or transporting or importing or exporting or selling or distributing any liquor, or intoxicating or dangerous drugs, or other intoxicants or narcotics or cultivating any plant, in contravention of any of the provisions of the Gujarat Prohibition Act, 1949 or the Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Act, 1985 or any other law for the time being in force; or **25 of 1949.**
61 of 1985.
- (iii) taking or attempting to take or aids or abets in taking possession of immovable property otherwise than in accordance with law, or setting-up false claims for title or forging of title documents of immovable property, whether for himself or on behalf of others or knowingly

giving financial aid to any person for taking illegal possession of such properties or evicting or attempting to evict any such legal possessor of immovable property by force or by criminal intimidation; or

- 104 of 1956.**
32 of 2012.
- (iv) offences punishable under the Immoral Traffic (Prevention) Act 1956, the Protection of Children from Sexual Offences Act, 2012; or
- Guj. 4 of 1887.**
- (v) offences punishable under section 4 of the Gujarat Prevention of Gambling Act, 1887; or
- (vi) preventing any person from offering bids in auction lawfully conducted, or tender, lawfully invited, by or on behalf of any Government Department, local body or public or private undertaking, for any lease or rights or supply of goods or services or work to be done; or
- (vii) preventing or disturbing the smooth running by any person of his lawful business, profession, trade or employment or any other lawful activity connected therewith; or
- (viii) inciting others to resort to violence to disturb communal harmony; or
- (ix) creating panic, alarm or terror in public; or
- (x) terrorising or assaulting employees or owners or occupiers of public or private undertakings or factories and causing mischief in respect of their properties; or
- (xi) kidnapping or abducting any person with intent to extort ransom; or
- (xii) use or threaten to use physical violence, directly or otherwise or through any person against any person for the purpose of collecting any part of the loan or interest levied in excess of the rate of interest notified under the Gujarat Money Lenders Act, 2011 thereon or any instalment thereof or for taking any movable or
- Guj. 14 of 2011.**

immovable property connected with the loan transaction or the realization of whole or part of the loan amount or interest thereon; or

- (xiii) illegally transporting and/or smuggling of cattle and indulging in acts in contravention of the provisions in the Gujarat Animal Preservation Act, 1954 and the Prevention of Cruelty to Animals Act, 1960; or **Guj. 72 of 1954.**
59 of 1960.
 - (xiv) human Trafficking for purposes of commercial exploitation, bonded labour, child labour, sexual exploitation, organ removing and trafficking, beggary and the like activities; or
 - (xv) involving in manufacture, sale and transportation of arms and ammunition in contravention of sections 5, 7 and 12 of the Arms Act, 1959; or **54 of 1959.**
 - (xvi) indulging in crimes that impact security of State, public order and even tempo of life.
- (d) "Public Servant" means a public servant as defined in section 21 of the Indian Penal Code or any other law for the time being in force. **45 of 1860.**

(2) Words and phrases used but not defined in this Act and defined in the Code of Criminal Procedure, 1973 or the Indian Penal Code shall have the meanings respectively assigned to them in such Codes. **2 of 1974.**
45 of 1860.

Penalty. **3.** (1) Whenever a goonda is involved in or is making preparation for engaging in any anti-social activity or is found to be acting in any manner prejudicial to the maintenance of the public order, the goonda shall be punished with imprisonment of either description for a term which shall not be less than seven years and which may extend to ten years and also with fine which shall not be less than fifty thousand rupees:

(2) Whoever, being a public servant renders any illegal help or support in any manner to a goonda, whether before or after the commission of any

offence by the goonda (whether by himself or through others) or abstains from taking lawful measures or intentionally avoids to carry out the direction of any court or of his superior officers, in this respect, shall be punished with imprisonment of either description for a term which may extend to ten years but shall not be less than three years and also with fine.

(3) Any act committed by a goonda in contravention of rules made under this Act shall be punishable with imprisonment for a term not exceeding six months with or without fine not exceeding rupees ten thousand.

1 of 1872. 4. Notwithstanding anything to the contrary contained in the Code or the Indian Evidence Act, 1872, for the purposes of trial and punishment for offences under this Act or connected offences;

**Special rules
of evidence.**

(a) The Court may take into consideration the fact that the accused was-

16 of 1985.

(i) on any previous occasion bound down under section 107 or section 108 or section 109 or section 110 of the Code; or

(ii) detained under the Gujarat Prevention of Anti-Social Activities Act, 1985 and confirmed by the Advisory Board; or

**Guj. 22 of
1951.**

(iii) externed under section 56 or section 57 of the Gujarat Police Act, 1951;

45 of 1860.

(iv) on any previous occasion convicted in a criminal case or facing criminal proceedings in a court of law for offences punishable under Indian Penal Code or any special law or local law;

(b) where it is proved that a goonda or any person on his behalf is or has at any time been, in possession of movable or immovable property which he cannot satisfactorily account for, or where his pecuniary resources are disproportionate to his known sources of income, the Court shall, unless contrary is

proved, presume that such property or pecuniary resources have been acquired or derived by his activities as a goonda;

- (c) where it is proved that the accused has kidnapped or abducted any person, the Court shall, presume that it was for ransom;
- (d) where it is proved that a gondola wrongfully concealed or confined a kidnapped or abducted person, the Court shall presume that the goonda knew that such person was kidnapped or abducted, as the case may be;
- (e) The Court may, if for reasons to be recorded it thinks fit so to do, proceed with the trial in the absence of the accused and record the evidence of any witness, provided that the witness may be recalled for cross-examination if the accused so desires but recording his examination in chief afresh in presence of the accused shall not be necessary.

**Constitution
of Special
Courts.**

5. (1) The State Government may, if it considers necessary so to do so in the interest of speedy trial of offences under this Act, by notification in the *Official Gazette*, for the whole or any part of the State, constitute one or more Special Courts.

(2) A Special Court shall be presided over by a Judge to be appointed by the State Government with the concurrence of the Chief Justice of the High Court of Gujarat.

(3) The State Government may also appoint, with the concurrence of the Chief Justice of the High Court of Gujarat, Additional Judges to exercise jurisdiction of a Special Court.

(4) A person shall not be qualified for appointment as a Judge or an Additional Judge of a Special Court unless he is, immediately before such appointment, a Sessions Judge or an Additional Sessions Judge in any State.

(5) Where the office of the Judge of the Special Court is vacant, or such Judge is absent from the ordinary place of sitting of Special Court, or he is

incapacitated by illness or otherwise for the performance of his duties, any urgent business in the Special Court shall be disposed of-

- (a) by the Additional Judge, if any, exercising jurisdiction in that Special Court,
- (b) where there is no such Additional Judge available, in accordance with the directions of the Sessions Judge having jurisdiction over the ordinary place of sitting of the Special Court as notified.

(6) Where one Additional Judge is, or more Additional Judges are appointed in a Special Court, the Judge of the Special Court may, from time to time, by general or special order, in writing, provide for the distribution of business of the Special Court among himself and the Additional Judge or Additional Judges and also for the disposal of urgent business in the event of the absence of any Additional Judge.

6. A Special Court may, if it considers it expedient or desirable so to do, sit for any of its proceedings at any place, other than the ordinary place of its sitting:

Place of sitting.

Provided that if the Public Prosecutor certifies to the Special Court that it is, in his opinion necessary for the protection of the accused or any witness or otherwise expedient in the interest of justice that the whole or any part of the trial should be held at some place other than the ordinary place of its sitting, the Special Court may, after hearing the accused make an order to that effect unless, for reasons to be recorded in writing, the Special Court thinks fit to make any other order.

7. (1) Notwithstanding anything contained in the Code, where a Special Court has been constituted for any local area, every offence punishable under any provision of this Act or any rule made thereunder shall be triable only by the Special Court within whose local jurisdiction it was committed whether before or after the constitution of such Special Court.

Jurisdiction of Special Courts.

(2) All cases triable by a Special Court, which immediately before the constitution of such Special Court were pending before any Court, shall on

creation of such Special Court having jurisdiction over such cases, stand transferred to it.

(3) Where it appears to any Court in the course of any inquiry or trial in respect of any offence that the case is one which should be tried by a Special Court constituted under this Act for the area in which such case has arisen, it shall transfer such case to such Special Court, and thereupon such case shall be tried and disposed of by the Special Court in accordance with the provisions of this Act:

Provided that it shall be lawful for the Special Court to act on the evidence, if any, recorded by the Court in the case in the presence of the accused before the transfer of the case under this section:

Provided further that if the Special Court is of opinion that further examination of any of the witnesses whose evidence is already recorded in the case is necessary in the interest of justice:

(4) The State Government may, if satisfied that it is necessary or expedient in the public interest so to do, transfer any case pending before a Special Court to another Special Court.

**Power of
Special
Courts with
respect to
other
offences.**

8. (1) When trying any offence punishable under this Act, a Special Court may also try any other offence with which the accused may, under any other law for the time being in force, be charged at the same trial.

(2) If in the course of any trial under this Act of any offence, it is found that the accused has committed any other offence under this Act or any rule there under or under any other law, the Special Court may convict such person of such other offence and pass any sentence authorised by this Act or such rule or, as the case may be, such other law, for the punishment thereof.

**Public
Prosecutor.**

9. (1) For every Special Court, the State Government shall appoint a person to be the Public Prosecutor and may appoint one or more persons to be the Additional Public Prosecutor or Additional Public Prosecutors:

Provided that the State Government may also appoint for any case or class of cases a Special Public Prosecutor.

(2) A person shall be eligible to be appointed as Public Prosecutor or an Additional Public Prosecutor or a Special Public Prosecutor under this section only if he has been in practice as an Advocate for not less than seven years or has held any post, for a period of not less than seven years, under the Union or State, requiring special knowledge of law.

(3) Every person appointed as a Public Prosecutor or an Additional Public Prosecutor or Special Public Prosecutor under this section shall be deemed to be a Public Prosecutor within the meaning of clause (u) of section 2 of the Code and the provisions of the Code shall have effect accordingly.

10. (1) A Special Court may take cognizance of any offence triable by it, without the accused being committed to it for trial upon receiving a complaint of facts which constitute such offence or upon a police report of such facts.

**Procedure
and powers
of Special
Courts.**

(2) Where an offence triable by a Special Court is punishable with imprisonment for a term not exceeding three years or with fine or with both, the Special Court may, notwithstanding anything contained in sub-section (1) of section 260 or section 262 of the Code, try the offence in a summary way in accordance with the procedure prescribed in the Code and the provisions of sections 263 to 265 of the Code, shall, so far as may be, apply to such trial:

Provided that when in the course of a summary trial under this sub-section, it appears to the Special Court that the nature of the case is such that it is undesirable to try in a summary way, the Special Court shall recall any witnesses who may have been examined and proceed to rehear the case in the manner provided by the provisions of the Code for the trial of such offence and the said provisions shall apply to and in relation to a Special Court as they apply to and in relation to a Magistrate:

Provided further that in the case of any conviction in a summary trial under this sub-section, it shall be lawful for a Special Court to pass sentence of imprisonment for a term not exceeding two years.

(3) A Special Court may, with a view to obtaining the evidence of any person supposed to have been directly or indirectly concerned in, or privy to an offence, tender a pardon to such person, on condition of his making a full

and true disclosure of the whole circumstances within his knowledge relative to the offence and to every other person concerned whether as principal or abettor in the commission, thereof, and any pardon so tendered shall, for the purposes of section 308 of the Code, be deemed to have been tendered under Section 307 thereof.

(4) Subject to the other provisions of this Act, a Special Court for the purpose of trial of any offence, have all the powers of a Court of Session and shall follow the procedure prescribed in the Code for the trial of warrant cases by the Magistrate.

(5) Subject to the other provisions of this Act, every case transferred to a Special Court under sub-section (3) of section 7 shall be dealt with as if such case had been transferred under section 406 of the Code to such Special Court.

Protection of witnesses.

11. (1) Notwithstanding anything contained in the Code all proceedings before a Court trying an offence under this Act shall be conducted in camera:

Provided that where the Public Prosecutor so applies, any proceedings or part thereof may be held in open Court.

(2) Such Court may, on an application made by a witness in any proceedings before it or by the Public Prosecutor in relation to such witness or on its own motion, take such measures as it deems fit for keeping the identity and address of the witness secret.

(3) In particular and without prejudice to the generality of the provisions of sub-section (2), the measures which such Court may take under that sub-section may include: -

- (a) The avoiding of the mention of the names and addresses of the witnesses in its orders or judgment or in any records of the case accessible to public;
- (b) The issuing of any directions for securing that the identity and addresses of the witnesses are not disclosed.

(4) Any person who contravenes any direction issued under sub-section (3) shall be punishable with imprisonment for a term which may extend to one year and with fine which may extend to five thousand rupees.

12. The trial under this Act of any offence by Special Court shall have precedence over the trial of any other case against the accused in any other Court (not being a Special Court) and shall be concluded in preference to the trial of such other case and accordingly the trial of such other case shall remain in abeyance.

Trial by Special Courts to have precedence.

13. Where after taking cognizance of any offence, a Special Court is of opinion that the offence is not triable by it, it shall, notwithstanding that it has no jurisdiction to try such offence, transfer the case for trial of such offence to any Court having jurisdiction under the Code and the Court to which the case is transferred may proceed with the trial of the offence as if it has taken cognizance of the offence.

Power to transfer cases to regular Courts.

14. (1) If a District Magistrate has reason to believe that any property, whether moveable or immovable, in possession of any person has been acquired by a goonda a result of the commission of an offence triable under this Act, he may order attachment of such property whether or not cognizance of such offence has been taken by any Court.

Attachment of property.

(2) The provisions of the Code shall, *mutatis mutandis* apply to every such attachment.

(3) Notwithstanding the provisions of the Code, the District Magistrate may appoint an Administrator of any property attached under sub-section (1) and the Administrator shall have all the powers to administer such property in the best interest thereof.

(4) The District Magistrate may provide police help to the Administrator for proper and effective administration of such property.

15. (1) Where any property is attached under section 14, the claimant thereof may within three months from the date of knowledge of such attachment make a representation to the District Magistrate showing the

Release of property.

circumstances in and the sources by which such property was acquired by him.

(2) If the District Magistrate is satisfied about the genuineness of the claim made under sub-section (1), he shall forthwith release the property from attachment and thereupon such property shall be made over to the claimant.

Inquiry into character of acquisition of property by Court.

16. (1) Where no representation is made within the period specified in sub-section (1) of section 15 or the District Magistrate does not release the property under sub-section (2) of section 15, he shall refer the matter with his report to the Court having jurisdiction to try an offence under this Act.

(2) Where the District Magistrate has refused to attach any property under sub-section (1) of section 14 or has ordered for release of any property under sub-section (2) of section 15, the State Government or any person aggrieved by such refusal or release may make an application to the Court referred to in sub-section (1) for inquiry as to whether the property was acquired by or as a result of the commission of an offence triable under this Act. Such Court may, if it considers necessary or expedient in the interest of justice so to do, order attachment of such property.

(3)(a) On receipt of the reference under sub-section (1) or an application under sub-section (2), the Court shall fix a date for inquiry and give notice thereof to the person making the application under sub-section (2) or, as the case may be, to the person making the representation under section 15 and to the State Government and also to any other person whose interest appears to be involved in the case.

(b) On the date so fixed or any subsequent date to which the inquiry may be adjourned, the Court shall hear the parties, receive evidence produced by them, take such further evidence as it considers necessary, decide whether the property was acquired by a goonda as a result of the commission of an offence triable under this Act and shall pass such order under section 17 as may be just and necessary in the circumstances of the case.

(4) For the purpose of inquiry under sub-section (3) the Court, shall have the power of a Civil Court while trying a suit under the Code of Civil Procedure, 1908, in respect of the following matters, namely: -

V of 1908.

- (a) Summoning and enforcing the attendance of any person and examining him on oath;
- (b) Requiring the discovery and production of documents;
- (c) Receiving evidence on affidavits;
- (d) Requisitioning any public record or copy thereof from any Court or office;
- (e) Issuing commission for examination of witness or documents;
- (f) Dismissing a reference for default or deciding it *ex-parte*;
- (g) Setting aside an order of dismissal for default or *ex-parte* decision.

(5) In any proceedings under this section, the burden of proving that the property in question or any part thereof was not acquired by a goonda a result of the commission of any offence triable under this Act, shall be on the person claiming the property, notwithstanding anything to the contrary contained in the Indian Evidence Act, 1872.

1 of 1872.

17. If upon such inquiry the Court finds that the property was not acquired by a goonda a result of the commission of any offence triable under this Act, it shall order for release of the property of the person from whose possession it was attached. In any other case the Court may make such order as it thinks fit for the disposal of the property by attachment, confiscation or delivery to any person entitled to the possession thereof, or otherwise.

Order after inquiry.

18. The provisions of Chapter XXIX of the Code shall, *mutatis mutandis*, apply to an appeal against any judgment on order of a Court passed under the provisions of this Act.

Appeal.

Modified application of certain provisions of the Code.

19. (1) Notwithstanding anything contained in the Code, every offence punishable under this Act or any rule made thereunder shall be deemed to be a cognizable offence within the meaning of clause (c) of section 2 of the Code and cognizable case as defined in that clause shall be construed accordingly.

(2) Section 167 of the Code shall apply in relation to case involving an offence punishable under this Act or any rule made thereunder subject to the modifications that the references in sub-section (2) –

(a) the reference to "fifteen days" and "sixty days" wherever they occur, shall be construed as reference to "thirty days" and "ninety days", respectively;

(b) after the existing proviso, the following proviso shall be inserted, namely:-

Provided further that if it is not possible to complete the investigation within the said period of ninety days, the Special Court shall extend the said period upto one hundred and eighty days on the report of the Public Prosecutor indicating the progress of the investigation and the specific reasons for detention of the accused beyond the said period of "ninety days".

(3) Sections 366, 367, 368 and 371 of the Code shall apply in relation to a case involving an offence triable by a Special Court, subject to the modification that the reference to "Court of Session" wherever occurring herein, shall be construed as reference to "Special Court".

(4) Notwithstanding anything contained in the Code, no person accused of an offence punishable under this Act or any rule made thereunder shall, if in custody, be released on bail or on his own bond unless:

(a) The Public Prosecutor has been given an opportunity to oppose the application for such release, and

(b) where the Public Prosecutor opposes the application, the Court is satisfied that there are reasonable grounds for believing that he is not guilty of such offence and that he is not likely to commit any offence while on bail.

(5) The limitations on granting of bail specified in sub-section (4) are in addition to the limitations under the Code.

20. Notwithstanding anything contained in the Code, -

Cognisance of, and investigation into, offence.

(a) no information about the commission of an offence under the provisions of this Act shall be recorded by a police officer without the prior approval of the police officer not below the rank of officer in charge of range of the concerned Districts or the Commissioner of Police, as the case may be;

(b) no investigation of an offence under the provisions of this Act shall be carried out by a police officer not below the rank of a Police Sub Inspector.

(2) No Special Court shall take cognisance of any offence under this Act without the previous sanction of the State Government.

21. The provisions of this Act or any rule made thereunder shall have effect notwithstanding anything inconsistent therewith contained in any other enactment.

Overriding effect.

22. Where an order purports to have been made and signed by an authority in exercise of any power conferred by or under this Act, a Court shall, within the meaning of the Indian Evidence Act, 1872, presume that such order was so made by that authority.

Presumption as to order.

1 of 1872.

23. No suit, prosecution or other legal proceeding shall lie against the State Government or any Officer or authority of the State Government for anything which is in good faith done or intended to be done in pursuance of this Act or any rules made thereunder.

Protection of action taken in good faith.

24. (1) The State Government may, by notification in the *Official Gazette*, make rules to carry out the purposes of this Act.

Power to make rules.

(2) All rules made under this section shall be laid for not less than thirty days before the State Legislature as soon as may be after they are made and shall be

subject to rescission by the State Legislature or to such modifications as the State Legislature may make during the session in which they are so laid or session immediately following. Any rescission or modification so made by the State Legislature shall be published in the *Official Gazette*, and shall thereupon take effect.

**Power to
remove
difficulties.**

25. (1) If any difficulty arises in giving effect to the provisions of this Act, the State Government may, by an order published in the *Official Gazette*, do anything not inconsistent with the provisions of this Act, which appears to it to be necessary or expedient for the purposes of removing the difficulty:

Provided that, no such order shall be made after the expiry of the period of two years from the date of commencement of this Act.

(2) Every order made under sub-section (1) shall be laid, as soon as may be, after it is made, before the State Legislature.

STATEMENT OF OBJECTS AND REASONS

Gujarat State has achieved all round development and has emerged as a model for other states to emulate. However, the activities of goondas have the potential to disturb the public order and derail the development efforts of Government of Gujarat. Therefore, there is an urgent need to bring in legislative measures to deal with anti-social activities of goonda elements who exploit the law abiding citizens by indulging in violence, intimidation and coercion.

A separate legislation is proposed to deal with Goonda elements indulging in anti-social activities such as bootlegging, gambling, cow slaughter, drug trafficking, immoral trafficking, human trafficking, sale of spurious drugs, loan sharks, land grabbing, kidnapping, unlawful activities, illegal arms, etc.

This Bill seeks to achieve the aforesaid objects.

The following notes on clauses explain, in brief, some of the important provisions of the Bill:-

Clause 1.-This clause provides for short title, extent and commencement of the Act.

Clause 2. - This clause defines certain terms used in the Bill.

Clause 3.-This clause provides for the penalty whenever a goonda is involved in or is making preparation for engaging in any anti-social activity or is found to be acting in any manner prejudicial to the maintenance of the public order.

Clause 4.-This clause provides for the special rules of evidence as specified therein, for the purposes of trial and punishment for offences under this Act or connected offences.

Clause 5.-This clause provides for the constitution of one or more Special Courts by the State Government if it considers necessary so to do so in the interest of speedy trial of offences under the Act.

Clause 6.-This clause provides for the place of sitting of a special court for any of its proceedings at any place, other than the ordinary place of its sitting.

Clause 7.-This clause provides for the jurisdiction of the Special Court.

Clause 8.-This clause provides for the power of Special Courts with respect to other offences with which the accused may, under any other law for the time being in force, be charged at the same trial.

Clause 9.-This clause provides for the appointment of the Public Prosecutor.

Clause 10.-This clause provides for the procedure to be followed and powers to be exercised by the Special Courts.

Clause 11.-This clause provides for the protection of the witnesses.

Clause 12.-This clause provides for that the trial under this Act of any offence by Special Court shall have precedence over the trial of any other case against the accused in any other Court (not being a Special Court).

Clause 13.-This clause provides for the power of Special Court to transfer cases to the regular courts.

Clauses 14 and 15.-This clause provides for the power of the District Magistrate to attach property in possession of any person has been acquired by a goonda a result of the commission of an offence triable under the Act and provides for release of such property after satisfying about the genuineness of the claim.

Clause 16.-This clause provides for inquiry into character of acquisition of property by court.

Clause 17.-This clause provides for the order for release of the property of the person from whose possession it was attached.

Clause 18.-This clause provides for the appeal against any judgment on an order of a Court passed under the provisions of the Act.

Clause 19.-This clause provides for the modified application of certain provisions of the Code of Criminal Procedure, 1973.

Clause 20.-This clause provides for the cognisance of, and inquiry into an offence committed under this Act.

Clause 21.-This clause provides that the provisions of the Act or any rule made thereunder shall have effect notwithstanding anything inconsistent therewith contained in any other enactment.

Clause 22.-This clause provides for the presumption as to order.

Clause 23.-This clause provides for the protection of action taken in good faith.

Clause 24.- This clause provides for the powers of State Government to make rules under this Act.

Clause 25.- This clause empowers the State Government to remove difficulties arising within a period of two years in giving effect to the provisions of the Act.

PRADEEPSINH JADEJA,

FINANCIAL MEMORANDUM

Clause 5 of the Bill seeks to empower the State Government, to constitute one or more Special Courts for the whole or any part of the State as also *clause 9* of the Bill provides for the appointment of the Public Prosecutor. Hence, the Bill, if enacted and brought into force would involve expenditure from the Consolidated Fund of the State. However, at present, it is not possible to ascertain the exact amount of grant to be made available for such purpose.

PRADEEPSINH JADEJA,

MEMORANDUM REGARDING DELEGATED LEGISLATION

This Bill provides for delegation of legislative powers in the following respects:-

Clause 5.- Sub-clause (1) of this clause empowers the State Government to constitute, by notification in the *Official Gazette*, one or more Special Courts for the whole or any part of the State.

Clause 24. – Sub-clause (1) of this clause empowers the State Government to make, by notification in the *Official Gazette*, rules for carrying out the purposes of the Act.

Clause 25. – Sub-clause (1) of this clause empowers the State Government to make an order published in *Official Gazette*, to remove any difficulty if arisen in giving effect to the provisions of this Act within a period of two years.

The delegation of legislative powers, as aforesaid, is necessary and is of a normal character.

Dated the 16th September, 2020.

PRADEEPSINH JADEJA.

GUJARAT LEGISLATURE SECRETARIAT

GUJARAT BILL NO. 22 OF 2020.

A BILL

*to make special provisions for the prevention of,
and for coping with, goonda and anti-social
activities and for matters connected therewith or
incidental thereto.*

**[SHRI PRADEEPSINH JADEJA,
MINISTER OF STATE FOR HOME]**

**(As published in the Gujarat Government
Gazette 17th September, 2020)**

D.M.PATEL,
Secretary,
Gujarat Legislative Assembly.

